

Urruneko intxaurrak

HAINBAT AUTORE

Hona hemen poema sorta bat, itzultziale literaturzale talde batek euskaraz emanak, poesia-ren webgune berri bat sortzeko proiektuaren barruan. Jende anitz eta askotarikoa ari da proiektu horretan, eta orain arte egindakoaren erakusle, bilduma hau ematen dugu argitara, egileen baimenaz eta oniritziaz. Hautapen lanetan Anton Garikanok lagundu digu.

Louis Aragon (Paris, 1897-1982)JE REVOIS LA CHAMBRE UNE CHAMBRE N'IMPORTE QUELLE
CHAMBRE PAS

N'importe quelle mais celle-
Ci je ne sais où je ne sais quand mais
Celle-ci dans un hôpital sombre à la campagne où les arbres
Aveuglent la fenêtre verts et noirs une
Chambre où tout est poussière passé nuit rien
Ne tient sur ses pieds les chaises ni
La table de toilette un guéridon le tapis de travers
Et le haut lit d'édréonds passés avec la couverture blanche
Sa frange aux pompons arrachés

Comme nous l'avons du moins je l'ai cette chambre
Aimée

Quand donc quel siècle quelle année
Tout comme une horloge immobile on peut en dire l'heure et
la minute mais
Quel siècle quelle saison
Sait-on bien

Tes chaussures près d'un fauteuil inquiètes
Le linge à terre glissé
Tout n'est plus qu'un murmure énorme à la limite d'être
Une fatigue folle et douce au bord de dormir
Quelqu'un parle au dehors et c'est là le silence

Peut-être un jour peut-être j'ai pensé peut-être
Nous nous ressouviendrons de cette chambre ailleurs
N'importe où mon amour hors du monde

J'ai pensé nous nous ressouviendrons Dans une ville de
clameurs Au bord d'une plage où la mer lentement meurt
Dans un pays de violent soleil sur des carreaux rouges
Quelque part en Allemagne ou dans ce pays de statues
A la limite des forêts J'ai pensé
Et voilà qu'aujourd'hui je sens à nouveau cette chute
Au profond du lit ancien d'une pierre et très loin

Le cri

Louis Aragon (Paris, 1897-1982)

Itzulpena: Xabier Galarreta

GELA COCORA DATORKIT GELA BAT BERDIN DA ZEIN GELA EZ

*Ez du axola zeinek baina honako
Hau ez dakit non ez dakit noiz baina
Honako hau ospitale ilun batean mendian non zuhaitzek
Berde eta beltz leihoa estaltzen duten
Gela bat non den-dena baita iragandako hautsa deusik
Ez da zutik gelditzen ez aulkia
Ez apaintze-mahaia mahaitxo bat tapiza trabeska
Eta ohe altua edredoi higatuduna estalki zuriarekin
Bere borlarik gabeko mendelarekin*

*Nolatan maite dugun maite dudan nik behintzat
Gela hau.*

*Noiz bada zein mendetan zein urtetan
Mugitzan ez den erlojuaren antzera esan daiteke zein ordu eta
zein minutu den baina
Zein mende zein urtaro den
Ba ote dago jakiterik*

*Zure zapatak besaulki baten ondoan artega
Arropa lurrean erorita
Den-dena da zurrumurru ikaragarria izanaren mugan
Neke zoro eta gozoa loaren bazterrean
Kanpoan norbaitek hizketan dihardu eta hori da isiltasuna*

*Agian egunen batean agian pentsatu nuen agian
Gela honetaz gogoratuko gara beste nonbait
Ez du axola non ene maitea mundutik kanpo*

*Pentsatu nuen berriro gogoratuko gara Aldarri-hiri
batean Hondartzza baten ertzean non itsasoa poliki hiltzen den
Izpi gorriko eguzki bortitzeko herrialde batean
Alemaniako lekuren batean edo estatua-herri horretan
Basoetako mugan Pentsatu nuen
Eta horra gaur berriz sentitu dut erorketa hau
Harri baten ohantze zaharraren hondoan eta oso urrun*

Oihua

Bertold Brecht (Augsburg, 1898 – Berlin, 1956)

Itzulpena: Xabier Montoia

Meine Einzige,
In deinem letzten Briefe
Sagst du:
"Mein Kopf tut weh,
mein Herz war rebellisch
Wenn sie dich hängen,
Wenn ich dich verliere
Kann ich nicht leben."
Du wirst leben, Liebe.
Die Erinnerung an mich wird schwinden
Wie im Wind der schwarze Rauch
Du wirst leben, rothaarige Schwester meines Herzens
Trauer um die Toten
Dauert im 20. Jahrhundert
Ein Jahr.
Tod...
Ein Leichman, schwingend
Am End eines Stricks.
Doch sei versichert, Geliebte:
Wenn die haarige Hand des Henkers
Den Strick um meinen Hals legt
Vergebens
Werden sie suchen in den blauen Augen Nazims
Furcht.

*Ene kuttuna,
hire azken gutunean
dion:
«Buruko minak nagok,
bihotza matxinatu zitzaidaan.
Urkatzen bahaute,
galtzen bahaut
ezin biziko nauk.»
Biziko haiz, maitea.
Nire oroimena aienatuko dun
ke beltza haizean bezala.
Biziko haiz, nire bihotzeko arreba ilegorria,
hildakoен aldeko dolua
urte betekoa dun
hogearren mendeаn.
Heriotza...
hilotz bat dilindan
soka baten muturretik.
Baina izan ziur, laztana:
borreroaren esku bilotsuak
nire lepo inguruau soka ezartzean
alferrik
bilatuko diten Nazimen begi urdinetaн
beldurra.*

Du Fu (c.712 - c.770)

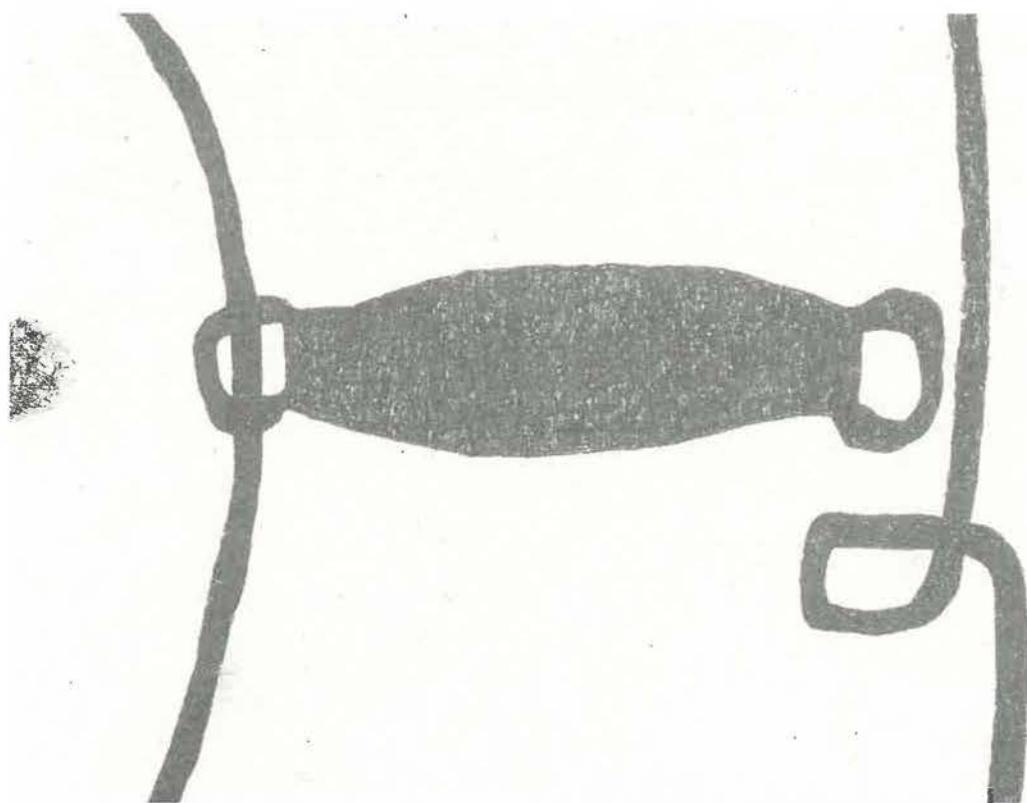
Itzulpena: Rafa Egiguren

月圓

孤寒委照未高故萬
月江波席缺懸園里
當動金綺空列松共
樓夜不逾山宿桂清
滿扉定依靜稀發輝

ilargi betea

ene baita gainean ilargi
ezin egon ibaia gauean
uhin alfer, urre-dardarizo
ur-azala zeta bezain dirdai
izekirik, izarrak barreiu
atsedenik hutseña mendian
inguruko kanaletan lore
oro garden distiren sarean

Paul Celan (Czernowitz, 1920 - Paris, 1970)

Todesfuge

Schwarze Milch der Frühe wir trinken sie abends
wir trinken sie mittags und morgens wir trinken sie nachts
wir trinken und trinken
wir schaufeln ein Grab in den Lüften da liegt man nicht eng
Ein Mann wohnt im Haus der spielt mit den Schlangen der schreibt
der schreibt wenn es dunkelt nach Deutschland dein goldenes Haar Margarete
er schreibt es und tritt vor das Haus und es blitzen die Sterne er pfeift seine Rüden herbei
er pfeift seine Juden hervor lässt schaufeln ein Grab in der Erde
er befiehlt uns spielt auf nun zum Tanz

Schwarze Milch der Frühe wir trinken dich nachts
wir trinken dich morgens und mittags wir trinken dich abends
wir trinken und trinken
Ein Mann wohnt im Haus der spielt mit den Schlangen der schreibt
der schreibt wenn es dunkelt nach Deutschland dein goldenes Haar Margarete
Dein asches Haar Sulamith wir schaufeln ein Grab in den Lüften da liegt man nicht eng

Er ruft stecht tiefer ins Erdreich ihr einen ihr andern singet und spielt
er greift nach dem Eisen im Gurt er schwingt seine Augen sind blau
stecht tiefer die Spaten ihr einen ihr andern spielt weiter zum Tanz auf

Schwarze Milch der Frühe wir trinken dich nachts
wir trinken dich mittags und morgens wir trinken dich abends
wir trinken und trinken
ein Mann wohnt im Haus dein goldenes Haar Margarete
dein asches Haar Sulamith er spielt mit den Schlangen
Er ruft spielt süßer den Tod der Tod ist ein Meister aus Deutschland
er ruft streicht dunkler die Geigen dann steigt ihr als Rauch in die Luft
dann habt ihr ein Grab in den Wolken da liegt man nicht eng

Schwarze Milch der Frühe wir trinken dich nachts
wir trinken dich mittags der Tod ist ein Meister aus Deutschland
wir trinken dich abends und morgens wir trinken und trinken
der Tod ist ein Meister aus Deutschland sein Auge ist blau
er trifft dich mit bleierner Kugel er trifft dich genau
ein Mann wohnt im Haus dein goldenes Haar Margarete
er hetzt seine Rüden auf uns er schenkt uns ein Grab in der Luft
er spielt mit den Schlangen und träumet der Tod ist ein Meister aus Deutschland

dein goldenes Haar Margarete
dein asches Haar Sulamith

Paul Celan (Czernowitz, 1920 - Paris, 1970)

Itzulpena: Koldo Izagirre

Heriofuga

*Egusentiko esne beltza arratsean irensten dugu
goizean eta eguerdian irensten gaean irensten dugu
irentsi eta irentsi
hilobia zulatzen dugu haizean han ez gaude estu
gizon bat bizi da etxe an sugeekin jolasten da idatzi egiten du
Alemanian eguna ubeltzen denean idazten du zure urre-ilea Margarita
hitzok idazten ditu atarian ageri da eta izarrek dirdira egiten dute ziztu egiten die bere zakur handie
ziztu egiten du irtenarazten ditu bere juduak hilobia zulatzen jartzen ditu
tira, jo ezazue dantza egiteko agintzen digu*

*Egusentiko esne beltza arratsean irensten zaitugu
goizean eta eguerdian irensten gaean irensten zaitugu
irentsi eta irentsi
gizon bat bizi da etxe an sugeekin jolasten da idatzi egiten du
Alemanian eguna ubeltzen denean idazten du zure urre-ilea Margarita
zure errauts-ilea Sulamita hilobia zulatzen dugu haizean han ez gaude estu*

*Oihu egiten digu sar itzazue palak barnago lurrean eta zuek kanta ezazue jo ezazue
gerriko burdina hartzen du mehatxuka jasotzen begi urdinak ditu
oihu egiten digu sar itzazue palak barnago lurrean eta zuek jo ezazue dantza egiteko*

*Egusentiko esne beltza arratsean irensten zaitugu
goizean eta eguerdian irensten gaean irensten zaitugu
irentsi eta irentsi
gizon bat bizi da etxe an zure urre-ilea Margarita
zure errauts-ilea Sulamita sugeekin jolasten da
Oihu egiten digu jo ezazue lasaiago heriotza Alemaniak etorritako maisua da
oihu egiten digu jo ezazue tristeago biolina eta zuen kea zerurantz doa
zuen hilobia edukiko duzue hodeietan han ez da estu egoten*

*Egusentiko esne beltza arratsean irensten zaitugu
Eguerdian irensten zaitugu heriotza Alemaniak etorritako maisua da
goizean eta eguerdian irensten gaean irensten zaitugu irentsi eta irentsi
heriotza Alemaniak etorritako maisua da begi urdinak ditu
berunezko bala jaurtitzen dizu ez du huts egiten
gizon bat bizi da etxe an zure urre-ilea Margarita
bere zakur handiak xaxatzen dizkigu hilobi bat eskaintzen digu zeruan
sugeekin jolasten da eta amets egiten du Alemaniak etorritako maisua da heriotza

zure urre-ilea Margarita
zure errauts-ilea Sulamita*

Susan Griffin (Los Angeles, 1943)

Three poems for women

1

This is a poem for a woman doing dishes.
This is a poem for a woman doing dishes.
It must be repeated.
It must be repeated,
again and again,
again and again,
because the woman doing dishes
because the woman doing dishes
has trouble hearing
has trouble hearing.

2

And this is another poem for a woman
cleaning the floor
who cannot hear at all.
Let us have a moment of silence
for the woman who cleans the floor.

3

And here is one more poem
for the woman at home
with children.
You never see her at night.
Stare at an empty space and imagine her there,
the woman with children
because she cannot be here to speak
for herself,
and listen
to what you think
she might say.

Susan Griffin (Los Angeles, 1943)

Itzulpena: Karlos del Olmo

Hiru poema emakumeentzat

1

*Hau harrikoan diharduen emakume batentzako poema da.
Hau harrikoan diharduen emakume batentzako poema da.
Errepikatu beharrekoa da.
Errepikatu behar da
behin eta berriro,
behin eta berriro,
harriko egiten diharduen emakumeak
harriko egiten diharduen emakumeak
ezin duelako ondo entzun
ezin duelako ondo entzun.*

2

*Beste poema hau emakume batentzat da,
behegaina garbitzen ari dela
ezin duelako ezertxo ere entzun.
Egin dezagun minutu bete isilaldi
behegaina garbitzen diharduen emakumearen alde.*

3

*Eta hona hemen beste poema bat
etxe an umeekin
dagoen emakumearentzat.
Inoiz ez duzu gaelean ikusiko.
Gera zaitez gune hustu bati begira
eta irudika ezazu han
emakumea umeekin,
ezin delako hemen egon berberak
berba egiteko,
eta adi ezazu
zeure iritziz
berak esango lukeena.*

Jose Antonio Labordeta (Zaragoza, 1935)PRIMER RECUERDO
de mi padre

Hoy marzo y siete. ¿Recuerdas? Yo recuerdo.
Soy vivo y te recuerdo: íntegramente puro,
siempre igual. Diste la mano a quien te dio la mano
y arrancaste el odio a quien te odió de espaldas.

¿Recuerdas? Ya casi primavera, olor a campo,
en las viejas ventanas del colegio –alguien dijo
que tu labor no fue importante.

¡Hay cosas, padre, que son mejor
guardarlas en silencio! –Alumnos con charangas
saludaban tu paso. También tu muerte –fuimos todos
contigo al cementerio– y veían tu pureza total
y sentían tu voz contra sus frentes.

Hoy ya marzo, otra vez, tanto tiempo te has ido
que recuerdo el dolor que te produjo
amar la libertad como la amaste.

Jose Antonio Labordeta (Zaragoza, 1935)

Itzulpena: Felipe Juaristi

LEHEN OROITZAPENA

(nire aitarena)

*Gaur martxoak eta zazpi. Gogoan duzu? Nik gogoan dut.
Bizirik naiz eta gogoan zaitut: guztiz garbia,
beti bat. Eskua eman zenion eskua eskaini zizunari
eta gorrotoa kendu zenion atzetik gorrotatu zintuenari.*

*Gogoan duzu? Udaberria ia, mendi usaina,
ikastetxeko leihoko zaharretan –zure lana
funtsik gabea izan zela esan zuen norbaitek.*

*Gauza batzuk, aita, hobe
Isilean gorde! –Ikasleek txarangekin
agurtzen zintuzten. Zure heriotzean ere bai
–denok joan ginen hilerrira– eta zure garbitasun guztia
ikusten zuten eta zure ahotsa aditzen beren bekokien aurka.*

*Gaur, martxoa, berriro, hainbeste denbora joan zarela
gogoan dut oraindik zuk askatasuna maite zenuen bezala
maitatzeak egindako mina.*

Nathalie Stephens (Montreal, 1970)

The body is small and familiar.
It is a small body and it is familiar (to me).

I sit near the body with my hands placed on the small chest and the small back. I warm the cold legs. I stroke the small head. The eyes are wide with fear. The eyes are wide with fear.

With fear.

In your language, to attach a word to a thing is to resist the thing.

Instead I touch it with my hands until my hands become thick with touching and the colour is gone from the eyes and the head twitches and my hands are noise and trembling until the wind pushes the door and the wood marks bruises on my wrists and the bones in my wrists snap and my fingers come to rest against the inside of my arm and my knees burrow into concrete and the small body becomes heavy and the lungs expel water and the heaving moves from the body into the room and the window on the door shatters and the heart hooks into the ribs and the blood drains from the face and the clay runs down the wall and the house hunches against the earth and the jaw cracks and the animals are silent and the air twitches and a dog refuses food and a man bakes bread and a machine whirs and a river overflows and the thing catches me not sleeping.

Nathalie Stephens (Montreal, 1970)

Itzulpena: Antton Garikano

*Corputza txikia da eta ezaguna.
Corputz txikia da eta ezaguna zait.*

*Corputzaren ondoan nago eserita nire eskuak bular txikian eta bizkar txikian.
Berotzen ditut hanka hotzak. Igurzten dut buru txikia. Begiak zabalik daude
beldurrez. Begiak zabalik daude beldurrez.*

Beldurrez.

Zure hizkuntzan, gauza bati hitz bat eranstea gauzari gogor egitea da.

Aldiz nire eskuekin ukitzen dut harik eta nire eskuak loditu arte ukitzeaz eta kolorea joan da begietatik eta buruak ziztatzen du eta nire eskuak zarata dira eta dardara harik eta haizeak atea bultzatzen duen arte eta egurrauk ubeldua egiten dizkit eskuturretan eta hausten zaizkit eskuturretako hezurra eta nire hatzek atseden hartzen dute nire besoaren baitan eta nire belaunek habia egiten dute hormigoian eta gorputz txikia astuna egiten da eta birikei ura darie eta balantzak gorputzetik gelaren barrura eta ateko leihoa zartatzen da eta bihotza kakotzen da saihetsetan eta odola husten da aurpegitik eta buztina doa horman behera eta etxea konkortzen da luraren aurka eta masailezurra pitzatzen da eta animaliak isiltzen dira eta aireak ziztatzen du eta zakur batek baztertzen du janaria eta gizon batek erretzen du ogia eta makina batek txistu egiten du eta ibai batek gainez eta gauzak lo ez nagoela harrapatzen nau.

Philip Larkin (Coventry, 1922 – Hull, 1985)

Itzulpena: Juanjo Olasagarré

The Winter Palace

Most people know more as they get older:
I give all that the could shoulder.

I spent my second quarter-century
Losing what I had learnt at university

And refusing to take in what had happened since.
Now I know none of the names in the public prints,

And am starting to give offence by forgetting faces
And swearing I've never been in certain places.

It will be worth it, if in the end I manage
To blank out whatever it is that is doing the damage.

Then there will be nothing I know.
My mind will fold into itself, like fields, like snow.

Neguko Jauregia

*Jende gehienetan zenbat eta zaharrago jakintsuago:
Nik bizkarra ematen diot horri denari.*

*Azkeneko hogeita bost urteak pasatu ditut
Unibertsitatean ikasitako galtzen*

*Eta orduetik hona gertatutakoa ezin ulertz.
Jada ez ditut paperetako izenak ezagutzen,*

*Eta aurpegiak ahanzten ditudanez hasia naiz jendea iraintzen
Eta zenbait tokitan izan ez naizela zin egiten.*

*Gaitzerdi, azkenera, kalte egilea
Zernahi dela, suntsitzearen truke balitz.*

*Orduan ez dut jadanik ezer jakinen
Nire gogoa bere baitara bilduko da, soroak, elurra bezala.*

Miguel Torga (S. Martinho de Anta, 1907 – Coimbra, 1995)

Itzulpena: Fernando Gomez

Regresso

Quanto mais longe vou, mais perto fico
De ti, berço infeliz onde nasci.
Tudo o que tenho, o tenho aqui
Plantado.
O coração e os pés, e as horas que vivi,
Ainda não sei se livre ou condenado.

Itzulera

*Urruntzen naizen neurrian hurreago geratzen naiz zugandik
Sortu nintzen sehaska alaian
Dudan guzia, hemen daukat
Landatua
Oinak eta bihotzak, eta bizi izan nituen orduak,
Libro ala gatibu, oraindik, ez dakit.*

